

НОВИ САД - 1895 - Рођен је Милан Кашанин, српски књижевник, музеолог, естет, историчар уметности, преводилац. Родио се у Белом Манастиру (Барања) а гимназију је завршио у Новом Саду. Студирао је на париској Сорбони естетику и историју уметности. Радио је у Министарству просвете, затим као управник Музеја савремене уметности. Године 1936. Музеј савремене уметности и Историјско-уметнички музеј су спојени и оформљен је Музеј кнеза Павла и за директора је постављен Кашанин. Збирку Музеја савремене уметности оформио је сам кнез намесник Павле, из приватних средстава, такође велики заљубљеник у уметност. Као лични пријатељ Кнеза Павла, после Другог светског рата Кашанин је живео потпуно скрајнуто, од ретких преводилачких послова - непотписаних, да би доцније био постављен за руководиоца новоосноване Галерије фресака. Био је покретач и главни уредник изузетног часописа "Уметнички преглед" (1937-1941) који је уживао светски углед. И као књижевник био је изузетан стилиста. Дела: "Јутрења и бдења", "Случајна открића", "Заробљеници", "Камена открића", "Српска књижевност у средњем веку", "Српска уметност у Војводини".

Данас је недеља, 21. фебруар, 52. дан 2021. До краја године има 313 дана.

1437- Шкотског краља Џејмса убили су завереници, спречивши тако његов покушај да сузбије утицај високог племства на вођење државних послова. На престо Шкотске ступио је 1406. али је стварно владао од 1424. кад су га Енглези пустили из затвора. Успео је да ојача краљевску власт, посебно у области судства, али и управе, чиме је изазвао жесток отпор племства, што га је на крају коштало и престола и главе. Претпоставља се да је он аутор поеме "Краљевска књига".

1513- Умро је папа Јулијелл, изворно свештеник Ђулијано дела Ровере, од 1503. до смрти 1513. папа Јулијелл, највећи покровитељ уметности међу поглаварима римокатоличке цркве. Од Микеланђела Буонаротија, свог блиског пријатеља, наручио је израду фресака у Сикстинској капели у Ватикану, укључујући џиновски "Страшни суд", од Брамантеа реконструкцију цркве Светог Петра у Ватикану, а Рафаел је осликао његове приватне одаје.

1613- На руски престо ступио је Михаил, син московског патријарха Филарета, родоначелник династије Романов која је владала Русијом до 1917.

1677- Умро је холандски филозоф јеврејског порекла Барух де Спиноза, творац монистичког детерминизма. Издржавао се брушењем оптичких сочива и одбио је катедру у Хајделбергу, јер је желео да очува потпуну интелектуалну независност. У младости је искључен из јеврејске заједнице и анатемисан под оптужбом да је говорио о телесној природи Бога. Доказивао је да филозофија "нема друге сврхе осим истине", док религија тежи једино покоравању. Знатно је утицао на француске просветитеље. За живота је објавио "Теолошко-политички трактат" и "Принципе филозофије Ренеа Декарта", а постхумно је објављено његово капитално дело "Етика".

1728- Рођен је руски цар Петар III Фјодорович Романов. Био је немачког порекла и рођен је као Карл Петер Улрих, војвода од Холштајн-Готорпа. Владао је само неколико месеци, био је на престолу од 5. јануара 1762. до 9. јула исте године, када је збачен и неколико дана потом убијен према налогу супруге, касније царице Катарине Велике. Дворском преврату претходило је незадовољство лабилним Петром III, које је кулминирало срамним окончањем Седмогодишњег рата с Прусском, кад је пруски утицај постао пресудан у руској унутрашњој и спољној политици. Завереници који су придобили царску гарду, сенат и Свети синод Руске православне цркве - присилили су цара на абдикацију, потом га ухапсили и уклонили на основу наредбе Катарине Велике.

1794- Рођен је мексички генерал и државник Антонио Лопес де Санта Ана, председник Мексика од 1833. до 1836. Потом је поново владао Мексиком као диктатор 1839. и од 1841. до 1845, када је приморан да оде у изгнанство. Посебно је упамћен по освајању тврђаве Аламо у Тексасу 1836, кад је око 4.000 војника под његовом командом масакрирало нешто мање од 200 бранилаца, укључујући и легендарног Дејвија Крокета, од чега је у историографији САД направљен мит.

1795- Холандија је предала Великој Британији острво Цејлон у Индијском океану, данашњу Шри ланку.

1836- Рођен је француски композитор Лео Делиб, романтичарски стваралац који је међу првима компоновао симфонијски балет и развијао га до пантомиме. Компоновао је и опере и оперете, лаке, допадљиве и елегантне мелодике. Испољвао је мелодијску фантазију и смисао за инструменталне ефекте. Дела: балети "Копелија", "Силвија", опера "Лакме".

1848- Објављен је "Комунистички манифест" Карла Маркса и Фридриха Енгелса.

1866- Рођен је немачки бактериолог Аугуст фон Васерман, који је 1906. увео методу прегледа крви, помоћу које је утврђивано постојање сифилиса. Проучавао је и структуру ћелија, антитоксине, узроке туберкулозе и рака и бавио се изолацијом и идентификацијом заразних клица.

1885- Рођен је француски писац, режисер и глумац руског порекла Александар Жорж Гитри, познат као Саша Гитри, аутор лаких комедија, које је сам режирао и у њима играо главне улоге. Дела: комедије "Ноћни чувар", "Лепа свадба", оперете "Маскирана љубав", "Моцарт", филмови "Кад би Версај проговорио", "Роман једног варалице".

1893- Рођен је шпански гитариста Андрес Сеговија, највећи мајстор тог инструмента у 20. веку. Већ са седам година почео је да приређује концерте широм света, изванредно тумачећи дела класичних мајстора, чиме је гитару уврстио у концертне инструменте озбиљне музике. Транскрибовао је за гитару низ композиција Јохана Себастијана Баха. Многи композитори посветили су му дела која су компоновали за гитару.

1903- Рођена је америчка књижевница француско-шпанског порекла Анаис Нин, чији су дневници ремек дело самоанализе и занимљиво сведочанство о модерној бојемији. Основна тема њених романа је трагање за властитим идентитетом, а писала је и по наруџбини еротске приче за колекционаре еротике. Дела: романи "Пожарне лестве", "Кућа инцеста", "Завођење Минотаура", "Деца Албатроса", "Шијун у кући љубави", збирка прича "Под стакленим звоном", приче "Венерина делта", "Птичице", студије "Д. Х. Лоренс: непрофесионална студија", "Роман будућности".

1907- Рођен је енглески писац Вистен Хју Одн, духовни вођа круга левичарских песника који су уочи Шпанског грађанског рата обновили енглеску поезију и писали под утицајем Томаса Елиота. Подржавао је републиканце у Шпанији, а отаџбину је напустио 1939. у знак протеста због потписивања Минхенског споразума са Хитлером и до 1972. живео је у САД. Дела: збирке песама "Песме", "Говорници", "Плес смрти", "Гле, странче", "Друго време", "Новогодишње писмо", "Ахилов штит", "Око куће", "Град без зидова", "За сада", драме - писане с Кристофером Ишервудом - "Пас испод коже", "Успон Ф6", "На граници", есеји "Споредни светови".

1911- Јапан и САД потписали су трговински уговор којим је ограничен прилив јапанских радника у Америку.

1916- Немачким нападом почела је битка код Вердена у Француској, најкрвавија у Првом светском рату на Западном фронту, у којој је до децембра 1916. погинуло око 250.000 немачких и француских војника, а око 500.000 је рањено. Немачки напад је на крају одбијен.

1924- Рођен је зимбабвеански државник Роберт Габријел Мугабе, који је после стицање независности Зимбабвеа 1980. постао први премијер те афричке земље. Претходно је као вођа партије ЗАНУ предводио најјачи герилски покрет у Јужној Родезији против режима беле мањине.

1941- У авионској несрећи погинуо је канадски физиолог Фредерик Грант Бантинг, који је с Чарлсом Бестом 1921. изоловао инсулин, што је омогућило лечење до тада смртоносне шећерне болести. За то епохално откриће 1923. је с Џоном Меклаудом, с којим је такође сарађивао, добио Нобелову награду за медицину. Сматрајући да је Бест неупоредиво заслужнији од Меклауда, своју награду је поделио с њим.

1943- Британски краљ Џорџ VI одликовао је Москву Мачем части због одбране Стаљинграда.

1947- Полароид, први инстант фотографски апарат, приказао је у Њујорку његов проналазач Едвин Херберт Ленд.

1958- Гамал Абдел Насер изабран је за првог председника Уједињене Арапске Републике, федерације Египта и Сирије.

1963- Совјетски Савез је упозорио САД да би напад на Кубу могао да изазове светски рат.

1965- Убијен је Малколм Икс (Malcolm X) вођа америчких црнаца, у тренутку док је у Њујорку говорио на скупу своје Афро-америчке организације јединства. Био је ватрени проповедник "расног поноса" и црначког национализма.

1972- Ричард Никсон допутовао је у Пекинг, као први председник САД - чиме је почела нормализација америчко-кинеских односа, после дугогодишње подршке САД Тајвану (Националистичка Кина) и непризнавања комунистичке Кине. Посета је отворила пут за пријем Кине у УН и њено стално место у Савету безбедности.

1973- Либански "Боинг 727" оборен је изнад једног израелског војног аеродрома, што није преживео нико од 104 путника и члана посаде.

1974- У Скупштини СФРЈ проглашен је Устав за који је речено да је "нова етапа у развоју југословенског социјалистичког самоуправљања", којим је земља конфедерализована, а Србија дезинтегрисана, претварањем њених покрајина Косова и Метохије и Војводине у својеврсне "државе у држави". Уставно решење из 1974. омогућило је и припремило разбијање Југославије почетком деведесетих 20. века.

1983- У етничким немирима после избора у индијској држави Асам погинуло је више од 800 људи.

1991- Умрла је енглеска балерина Маргот Фонтејн, једна од највећих у 20. веку. Са изванредним успехом играла је широм света низ улога у класичним балетима, попут "Жизеле", "Лабудовог језера", "Зачаране лепотице".

1994- Пакистански командоси упали су у амбасаду Авганистана у Исламабаду, ослободили петорицу ученика и убили тројицу авганистанских терориста који су за таоце тражили новчани откуп.

1997- Председник Демократске странке Зоран Ћинђић изабран је за градоначелника Београда, на основу победе опозиционе коалиције "Заједно" на локалним изборима у новембру 1996.

1999- Индијски председник владе Атал Бихари Ваџпаи посетио је Пакистан. Била је то прва посета шефа владе Индије суседној земљи после 10 година, окончана договором двеју држава да се оствари ближа сарадња са циљем решења спора у Кашмиру, као и смањења ризика избијања нуклеарног сукоба.

2002- Председник САД Џорџ Буш посетио је Кину тачно 30 година после председника Ричарда Никсона - када је окончан период дводеценијског отвореног непријатељства Вашингтона и Пекинга.

2008- У Београду је одржан велики протестни митинг под називом "Косово је Србија" због признавања нелегално проглашене независности Косова од стране САД и низа других западних земаља. Током и након митинга догодило се и више тешких изгреда попут напада и паљења дела амбасаде САД.

2014- Председник Украјине Виктор Јанукович, суочен с масовним крвавим протестима, напустио је Кијев. Претходно, истог дана, са опозиционим првацима потписао је споразум, постигнут уз посредовање ЕУ, који је требало да оконча тешку политичку кризу у тој земљи.

2016- Најмање 140 особа је погинуло, а скоро 200 је рањено у низу бомбашких напада у Сирији. У Хомсу у експлозијама бомби подметнутих у два аутомобила, и у близини шиитског храма Сајида Зеинаб јужно од Дамаска.

(Танјуг)